

До 125-річчя від дня народження С. М. Рогаченка

UDC 657.1

JEL classification: M41

DOI: 10.35774/visnyk2025.01.108

Василь ДЕРІЙ,

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування,
Західноукраїнський національний університет,
вул. Львівська, 11а, м. Тернопіль, 46009, Україна.
Електронна пошта: vasylderij@gmail.com.
ORCID ID: 0000-0002-3600-4121.

Тамара КУЧЕРЕНКО,

доктор економічних наук, професор,
професор кафедри обліку і оподаткування,
Уманський національний університет садівництва,
вул. Інститутська, 1 (корпус 8), м. Умань,
Черкаська обл., 20305, Україна.
Електронна пошта: kucherenko_te@ukr.net.
ORCID ID: 0000-0001-7056-4344.

**РОГАЧЕНКО СЕРГІЙ МИКИТОВИЧ – ЗАСНОВНИК КАФЕДРИ
БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА БУДІВНИЧИЙ
ОБЛІКОВОЇ НАУКОВОЇ ШКОЛИ**

Дерій В., Кучеренко Т. Рогаченко Сергій Микитович – засновник кафедри бухгалтерського обліку та будівничий облікової наукової школи. *Вісник економіки*. 2025. Вип. 1. С. 108–125. DOI: 10.35774/visnyk2025.01.108.

Derii, V., Kucherenko, T. (2025). Rohachenko Serhii Mykytovych – zasnovnyk kafedry bukhgalterskoho obliku ta budivnychyi oblikovoi naukovoї shkoly [Rohachenko Serhii Mykytovych is the founder of the Department of Accounting and the construction worker of accounting scientific school]. *Visnyk ekonomiky – Herald of Economics*, 1, 108-125. DOI: 10.35774/visnyk2025.01.108.

Анотація.

Вступ. Рогаченко Сергій Микитович був провідним науковцем з бухгалтерського обліку Української сільськогосподарської академії (УСГА) з 1945 до 1977 року (у 1959 році створив кафедру бухгалтерського обліку і до 1961 року – очолював її та став будівничим облікової наукової школи) [1; 2]. Згодом науковець працював в Уманському сільськогосподарському інституті (у 1978 році створив кафедру бухгалтерського

обліку і до 1979 року – очолював її) [3; 4]. Він зробив вагомий внесок у розвиток теорії та практики бухгалтерського обліку, методики і організації викладання облікових дисциплін. На жаль, у відкритих джерелах майже відсутня інформація про вченого. В 2025 році йому виповнилось би 125 років. Ці аргументи і визначили актуальність теми дослідження.

Мета дослідження полягає в дослідженні станів формування та розвитку Рогаценка Сергія Микитовича як науковця, а також його ролі у заснуванні кафедри бухгалтерського обліку і закладанні фундаменту для облікової наукової школи УСГА.

Методи дослідження. В процесі дослідження використовувались такі методи дослідження: монографічний – для з'ясування деталей формування особистості та здобутків науковця; метод порівняння – для виявлення основних передумов і чинників розвитку облікових наукових шкіл; аналізу та синтезу – для встановлення послідовності й органічних зв'язків між певними подіями, обставинами і фактами.

Результати дослідження. Висвітлено біографію та практичну, наукову і викладацьку діяльність Рогаценка Сергія Микитовича за основними періодами його життя; визначено його роль у заснуванні кафедри бухгалтерського обліку та закладенні фундаменту облікової наукової школи УСГА; встановлено коло однодумців і послідовників науковця, які працювали на кафедрі обліку та оподаткування.

Перспективи. Науковий доробок Рогаценка С. М. щодо виокремлення методу, методології, методики і практики бухгалтерського обліку покладені в основу теорії облікової науки, генезис якої в конкретних умовах соціально-економічного розвитку держави формує тенденції подальшого дослідження у контексті облікових наукових шкіл та провідних вчених.

Ключові слова: облікові наукові школи, бухгалтерський облік, Рогаченко Сергій Микитович, Україна, оподаткування, наукові теорії, організація обліку, звітність, Українська сільськогосподарська академія.

Формули: 0, **рис.** 6, **табл.** 1, **бібл.:** 19.

Vasyl DERIJ,

D. Sc. (Economics), Professor,
Professor of the Department of Accounting and Taxation,
West Ukrainian National University,
11a Lvivska, st., Ternopil, 46009, Ukraine.
E-mail: vasylderij@gmail.com.
ORCID ID: 0000-0002-3600-4121.

Tamara KUCHERENKO,

D. Sc. (Economics), Professor,
Professor of the Department of Accounting and Taxation,
Uman National University of Horticulture,
1 Instytutska st. (building 8), Uman,
Cherkasy region, 20305, Ukraine.
E-mail: kucherenko_te@ukr.net.
ORCID ID: 0000-0001-7056-4344.

ROHACHENKO SERHIY MYKYTOVYCH IS THE FOUNDER OF THE DEPARTMENT OF ACCOUNTING AND CONSTRUCTION WORKER OF ACCOUNTING SCIENTIFIC SCHOOL

Abstract.

Introduction. *Serhii Mykytovych Rohachenko was a leading scientist in accounting at the Ukrainian Agricultural Academy (UAA) from 1945 to 1977 (in 1959 he created the department of accounting and until 1961 he headed it and became the builder of the accounting scientific school) [1; 2]. Subsequently, the scientist worked at the Uman Agricultural Institute (in 1978 he created the department of accounting and headed it until 1979) [3; 4]. He made a significant contribution to the development of theory and practice of accounting, methods and organization of teaching accounting disciplines. Unfortunately, there is almost no information about the scientist in open sources. In 2025, he would have turned 125 years old. These arguments determined the relevance of the research topic.*

The purpose of the research is to study the stages of formation and development of Serhii Mykytovych Rohachenko, as well as his role in founding the department of accounting and laying the foundation for the accounting scientific school UAA.

Research methods. *The following research methods were used in the research process: monographic – to find out the details of the personality formation and achievements of the scientist; the method of comparison – to identify the main prerequisites and factors for the development of accounting scientific schools; analysis and synthesis – to establish the sequence and organic connections between certain events, circumstances and facts.*

Research results. *The biography and practical, scientific and teaching activities of Serhii Mykytovych Rohachenko in 7 periods of his life are disclosed; his role in founding the department of accounting and laying the foundations of the accounting science school is determined UAA; established a circle of associates and followers of the scientist who worked at the Department of Accounting and Taxation.*

Prospects. *The identification of the method, methodology, methodology and practice of accounting are laid at the basis of the theory of the science of accounting, the genesis of which in the specific conditions of socio-economic development forms the trends of further research in the context of accounting scientific schools and leading scientists. These and other questions can be considered in further scientific research.*

Keywords: *accounting scientific schools, accounting, Rohachenko Serhii Mykytovych, Ukraine, taxation, scientific theories, organization of accounting, reporting, Ukrainian Agricultural Academy.*

Formulas: 0, **fig.** 6, **table** 1, **bibl.:** 19.

JEL classification: M41.

Постановка проблеми. Рогаченко Сергій Микитович був провідним науковцем з бухгалтерського обліку Української сільськогосподарської академії (нині НУБіП України) з 1945 до 1977 року (у 1959 р. створив кафедру бухгалтерського обліку і з 1959 до 1961 року – очолював її). У 1977–1979 роках С. М. Рогаченко працював в Уманському сільськогосподарському інституті (у 1978 р. створив кафедру бухгалтерського обліку і

з 1978 до 1979 року – керував нею). Впродовж декількох десятиріч він зробив значний внесок у розвиток теорії та практики бухгалтерського обліку, методики й організації викладання облікових дисциплін. На жаль, у відкритих джерелах відсутня інформація про життєвий шлях, професійну діяльність, наукові здобутки Сергія Микитовича Рогаченка. Окрім цього, 2025 рік – ювілейний. Науковцю виповнилось би 125 років. Ці аргументи визначили актуальність теми нашого дослідження.

Мета дослідження полягає у вивченні стадій формування й розвитку особистості та здобутків науковця – доцента С. М. Рогаченка, а також його ролі у заснуванні кафедри бухгалтерського обліку та створенні облікової наукової школи Української сільськогосподарської академії.

Методи дослідження. У процесі дослідження використовувались такі методи дослідження: монографічний – для з'ясування деталей формування особистості та здобутків науковця; метод порівняння – для виявлення основних передумов і чинників розвитку облікових наукових шкіл; аналізу та синтезу – для встановлення послідовності й органічних зв'язків між певними подіями, обставинами і фактами та формування на цій підставі обґрунтованих висновків.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За основу в нашому дослідженні взята «Автобіографія» [5] і «Особовий листок з обліку кадрів» [6] доцента С. М. Рогаченка, яку він написав 20 жовтня 1977 року. Їхні оригінали зберігаються в архіві Уманського національного університету садівництва.

Науковець С. М. Рогаченко народився у селі Кищенці Київської губернії (нині Черкаської області).

«Власне історія Кищенців бере свій початок від заснованої близько 1629 року слободи Митки (того року згадана, як «село, яке щойно заселяється»). Невдовзі після виникнення нова осада отримала паралельну назву Кищенці, вочевидь, на честь свого осадчого або першого поселенця на прізвище Кищенко (син Кишки), котрий, напевно, його заснував та був першим мешканцем на власному хуторі. За іншими міркуваннями Кишка міг стояти на чолі переселенчої групи, яка прибула на поселення і через його головування, називалася «кищенцями», тобто «Кишиними людьми»... Справді, ім'я Тимка Кишки зустрічається серед козаків Маньківської сотні 1649 року» [7].

Свідчення Марченко Катерини Романівни (племінниця Василя Тихоновича Рогаченка, рідного брата батька Сергія Микитовича) (1919–2011 рр.). Голод пережила в селі Кищенці Маньківського району Київської (нині Черкаська) області. Катерина Романівна згадує про трудолюбну родину Рогаченків та їхню важку долю. Зокрема: «Дід Василь. Рідний брат мого рідного діда Микити Рогаченка. Під час НЕПу «розбагатів». Найманих робітників не мав, а мав п'ятеро синів як соколів. І трудилися вони до десятого поту. Придбали молотарку, крупорушку, січкарю. «Куркуль», бо не хоче йти в колгосп. В одну ніч всю сім'ю вивезли на Соловки. Усі загинули» [8, с. 8].

Колишній студент С. М. Рогаченка – кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки підприємства УСГА, VI випуск (1956–1961 рр.) А. А. Чалий згадує: «Доцент Рогаченко С. М., окрім спеціальних знань з бухгалтерського обліку, передавав свій практичний і життєвий досвід. Вражала його висока працездатність (4–5 пар у день) та оптимізм. Він завжди був привітний, доброзичливий до студентів» [9].

Про науково-методичні праці та здобутки доцента, кандидата сільськогосподарських наук (з 1933 р.) С. М. Рогаченка пише професор Ф. Ф. Бутинець у частині II навчального посібника «Історія бухгалтерського обліку», що виданий у Житомирі в 2001 році [10].

Професор В. А. Дерій (випускник кафедри бухгалтерського обліку УСГА 1981 р.) досліджує історію розвитку облікових наукових шкіл, зокрема історію розвитку облікової наукової школи Української сільськогосподарської академії (нині НУБіП України), та видав у 2021 році електронний навчальний посібник «Облікові наукові школи» [11, с. 47–48]. Про доцента С. М. Рогаченка він почув від його земляка і свого одногрупника, уродженця села Дзензелівка Олександра Васильовича Дудника ще восени 1977 року, але на той час Сергій Микитович уже не працював у сільськогосподарській академії.

Про досягнення кафедри обліку та оподаткування в історичній перспективі з нагоди 120-річчя заснування Національного університету біоресурсів і природокористування України підготували наукову статтю професор Є. В. Калюга та доцент Н. П. Кузик [12].

Сучасний стан і перспективи кафедри обліку та оподаткування НУБіП України характеризує нинішній її завідувач, кандидат економічних наук, доцент В. С. Литвиненко [13].

Серед випускників кафедри обліку та оподаткування НУБіП України, яку започаткував у 1959 році доцент, кандидат сільськогосподарських наук С. М. Рогаченко, є багато відомих в Україні і за кордоном науковців та практиків, зокрема: професор І. І. Пилипенко, академік П. Т. Саблук, професор Г. Г. Кірейцев, професор А. М. Герасимович, академік В. М. Жук, професор В. М. Метелиця, доцент Б. В. Мельничук [14].

Завідувач кафедри бухгалтерського обліку УСГА, доцент (згодом професор) Г. Г. Кірейцев до 80-річчя з дня народження Сергія Микитовича Рогаченка опублікував статтю «Вчений, педагог, людина», де описує основні віхи життя, наукові та професійні здобутки Сергія Микитовича, зокрема зазначає: «... з вересня 1945 року, життя і творчість доцента С. М. Рогаченка нерозривно зв'язані з нашим вузом. За цей період тисячі студентів вивчили бухгалтерський облік, статистику, економіку у Сергія Микитовича. Своєю педагогічною майстерністю, досвідом він щедро ділився з викладачами технікумів, з колегами на кафедрі та факультеті» [15].

Професор, доктор економічних наук Л. К. Сук почав працювати на кафедрі з 1978 року. Він пише, що члени кафедри відразу стали друзями й однодумцями, серед них також був С. М. Рогаченко [16].

Виклад основного матеріалу. Сергій Микитович Рогаченко народився в останній рік дев'ятого століття на Черкащині та прожив майже 84 роки складного і водночас цікавого сімейного, професійного, наукового та педагогічного життя. Він не переймався політичними подіями (немає даних про його участь у першій світовій та громадянській війнах, а також в українських повстанських рухах), а більше спрямовував свою діяльність на професійне зростання та передавання отриманих знань учням, слухачам, студентам, викладачам технікумів.

Доцентка, кандидатка економічних наук О. Ф. Вербіло згадує, що Сергій Микитович був «батьорий, життєрадісний, завжди привітний, ввічливий, уважний до студентів, слухачів та співробітників» [17].

Сергій Микитович Рогаченко народився «3 жовтня (за старим стилем і 16 жовтня – за новим) 1900 року в селі Кіщенці Маньківського району Черкаської області у сім'ї селянина Рогаченка Микити Тихоновича. Батько помер у 1923 році, а мама – у 1940 році. В Сергія Микитовича було чотири брати і три сестри (яких він пам'ятав)» [5].

Великі сім'ї на той час були майже у кожного українського селянина, бо не усі їх діти доживали до повноліття. Рівень добробуту селян був низьким, тому лише окремі з них могли оплатити послуги лікаря.

«Найстарший брат Сергія Микитовича Андріан народився у 1890 році, а помер у 1969 році в сусідньому селі Дзендзелівка, де проживав з сім'єю. Працював у місцевому колгоспі. Старший брат Яків народився у 1896 році, а помер у 1982 році в селі Кіщенці. Також працював у колгоспі. Ще один старший брат Андрій народився у 1891 році. Наймолодший брат Лука народився у 1903 році. Андрій та Лука жили у селі Кіщенці. Андрій Микитович Рогаченко був засновником місцевого колгоспу. Роки смерті цих двох братів невідомі. Найстарша сестра Ганна померла у 1929 році, середуща Устина – у 1973 році, а наймолодша Марія – загинула від рук німецьких окупантів під час тимчасової окупації села Вороне Жашківського району Черкаської області, де тоді вона проживала» [5].

Селяни намагались дати своїм дітям початкову освіту, а далі діти допомагали вести своїм батькам домашнє господарство або одружувались і створювали свої самостійні домашні господарства. У сільському господарстві на той час переважала ручна або кінно-ручна праця, а засоби механізації були лише в окремих селян середняків та багатих селян (їх згодом називатимуть куркулями).

С. М. Рогаченко дуже прагнув вчитися і доля йому дала чимало шансів для цього, практичної роботи та викладання. З 1912 до 1918 року Сергій Микитович був зайнятий домашнім господарством. Перші 18 років юнак прожив у своєму рідному селі. На нашу думку, 1900–1918 роки можна вважати першим періодом у житті науковця.

«В 1912 році Сергій Микитович Рогаченко закінчив навчання у церковно-приходській школі села Кіщенці і далі не зміг навчатись. Лише у 1918 році йому вдалось продовжити своє навчання у Маньківському вищому початковому училищі, яке він закінчив у 1920 році. З вересня 1920 року до червня 1922 року Сергій Микитович навчався у Дзендзелівському механічному технікумі» [5; 6].

Сергій Микитович у спеціальній формі (бушлаті) та кашкеті учня механічного технікуму. Під бушлатом оригінальна українська вишиванка, а на шиї – полотняна кокарда. У руках у юного учня якийсь механічний інструмент, що підкреслює його приналежність до фахівця технічного спрямування.

Проте юнак з якихось причин не став фахівцем технічного спрямування, а переорієнтувався на економічний профіль.

«Впродовж 1922–1927 років він здобував вищу освіту в кредитно-кооперативному сільськогосподарському відділі Київського кооперативного інституту. Після завершення навчання у кооперативному інституті, в 1927–1928 роках С. М. Рогаченко працював інструктором-статистиком в Криворізькій окружній сільськогосподарській спілці «Селянин», а в 1928–1930 роках – економістом-статистиком кредитної спілки в м. Умані» [5; 6].

У 1918–1930 роках С. М. Рогаченко навчався в училищі, технікумі й інституті, отримав середню спеціальну та вищу економічну освіту аграрного спрямування, а також встиг отримати практичний професійний досвід на посаді економіста-статистика кредитної спілки.

У 1928 році Сергій Микитович Рогаченко одружився з Євгенією Михайлівною Калиновською. У шлюбі пара провела 56 років. Через три роки після одруження у молододі пари народився син Юрій.

На нашу думку, з 1918 до 1930 року – це другий період у житті Сергія Микитовича.

«В 1930–1931 роках Сергій Микитович перебував на посаді асистента з бухгалтерського обліку в Київському кооперативному інституті, а у 1931–1932 роках – асистента з бухгалтерського обліку в Київському інженерно-економічному інституті бурякового господарства (м. Київ). У 1931–1933 роках був аспірантом із соціалістичного обліку при Київському інженерно-економічному інституті бурякового господарства (м. Київ). На жаль, С. М. Рогаченко після завершення аспірантури не захистив кандидатську дисертацію. Причини цього факту нам невідомі. Водночас він працював асистентом з бухгалтерського обліку. У 1934 році, після переїзду до столиці колишньої УРСР з Харкова до Києва, Київський інженерно-економічний інститут бурякового господарства приєднали до Київського сільськогосподарського інституту (у 1954 році цей інститут увійшов до складу Української сільськогосподарської академії)» [5; 6].

Впродовж 1932 року і подальших років (аж до 1941 року) Сергій Микитович викладав бухгалтерський облік у сільськогосподарській школі та сільськогосподарському технікумі. Згодом свій багатий практичний досвід і досвід викладання він передаватиме студентам та викладачам технікумів на курсах підвищення кваліфікації. Учений також багато часу приділяв науковій та методичній роботі і постійно друкував свої наукові та методичні праці у різних виданнях.

«В 1932–1939 роках Сергій Микитович Рогаченко працював на посаді доцента з бухгалтерського обліку у Вищій комуністичній сільськогосподарській школі. У січні 1939 року цей навчальний заклад був реорганізований у Київський міжобласний сільськогосподарський технікум, в якому Рогаченко С. М. продовжував працювати викладачем бухгалтерського обліку до початку радянсько-німецької війни (1941–1945 роки)» [5; 6].

У період з 1930 до 1941 року (до початку радянсько-німецької війни) С. М. Рогаченко активно займався науковою та педагогічною діяльністю. Вважаємо, що це третій період у житті вченого-обліковця. Перед війною Сергій Микитович став комуністом, але у зв'язку з тим, що він був у полоні, жив і працював на окупованій території – втратив право бути комуністом.

22 червня 1941 року о 4 годині ранку столицю України атакували німецькі бомбардувальники, як і багато інших наших українських міст та сіл. Розпочалась радянсько-німецька війна, яка тривала майже 4 роки. На українських теренах ця війна тривала понад 3 роки та 4 місяці.

Сергій Микитович Рогаченко з першого дня війни був мобілізований. Він про це у своїй автобіографії написав так: «22 червня 1941 року мене мобілізували до радянської армії. З 22 червня до 10 липня 1941 року був заступником начальника мобілізаційного

пункту Печерського районного військового комісаріату, який знаходився у Будинку вчителя в м. Києві» [5].

На самому початку німецько-радянської війни німецькі загарбники мали значну перевагу в бронетехніці і на початку липня 1941 року наблизились до Києва. Героїчна оборона столиці України тривала 72 дні (7 липня – 19 вересня 1941 року). У цій обороні активну участь брали студенти й викладачі київських ЗВО, серед них – студенти й викладачі з Голосіївського району м. Києва. Нині одна із вулиць, де знаходяться навчальні корпуси Національного університету біоресурсів і природокористування України названа вулицею «Героїв Оборони».

Сергій Микитович Рогаченко «з 10 липня до жовтня 1941 року був завідувачем відділом діловодства 1046 полку 289 Київської стрілецької дивізії (сформована у м. Лубни Полтавської області). В ніч з 30 на 31 липня 1941 року дивізія та полк спрямована на фронт. Перший бойовий досвід Сергій Микитович отримав в районі с. Степанці Канівського району Черкаської області на правому березі Дніпра. Згодом до 11 вересня 1941 року займав оборону на лівому березі Дніпра в районі села Прохорівка, а штаб дивізії знаходився у селі Бубнова Слобода. Після цього дивізія та полк були скеровані в район м. Пирятин, де наприкінці вересня вони потрапили у вороже оточення між Пирятином і Лубнами Полтавської області» [5].

У перші місяці німецько-радянської війни чимало радянських військових частин змушені були оборонятись від наступу німецьких загарбників, відступати із жорстокими та виснажливими боями, а деякі радянські військові частини потрапили в оточення і зазнали великих втрат у живій силі та техніці. Не оминула така сумна доля військову частину, де служив С. М. Рогаченко.

«Він намагався вийти з оточення і потрапив у полон в жовтні 1941 року. Німці розташували один з таборів для військовополонених у м. Хорол Полтавської області. Через місяць Сергієві Микитовичу вдалось втекти з полону. Він мешкав у Києві та викладав бухгалтерський облік в торгівельній школі і на кооперативних курсах» [5].

У 1943–1944 роках вся Україна стала театром бойових дій. На звільнених від німецьких загарбників територіях усе населення проходило спеціальну перевірку щодо їхньої поведінки під час окупації, а чоловіків призовного віку (після спеціальної перевірки) мобілізували до радянської армії.

«Влітку 1943 року Сергій Микитович переїхав до м. Умань Черкаської області. Там працював у бухгалтерії райспоживспілки до 9 березня 1944 року. Після звільнення Умані від німецьких загарбників призначений начальником Уманської райспоживспілки, де працював до червня 1944 року, а згодом був викладачем бухгалтерського обліку в Уманському кооперативному технікумі до 11 вересня 1944 року.

У вересні 1944 року Сергія Микитовича Рогаченка мобілізували до радянської армії та скерували в 23-тій артилерійський навчальний полк (м. Житомир), в якому він служив до 10 квітня 1945 року, а після цього його відправили на фронт в 2-гу Острівську артилерійську дивізію першого Білоруського фронту, де до кінця війни працював у оперативному відділі креслярем» [5].

На європейській частині світу радянсько-німецька війна тривала (офіційно) до 9 травня 1945 року, а на азійській (радянська-японська війна) – до 2 вересня 1945 року.

Через 8 днів після цієї дати Сергія Микитовича демобілізували з армії. Йому тоді було майже 45 років.

С. М. Рогаченко «повернувся до Києва. Він після демобілізації (уже у вересні 1945 року) почав працювати викладачем бухгалтерського обліку в бухгалтерській школі Навчального комбінату ЦСУ колишнього СРСР» [5].

Протягом 1941–1945 років (радянсько-німецька війна) С. М. Рогаченко з першого дня був в радянській армії, брав активну участь у бойових діях проти німецьких загарбників, потрапив до них у полон, дивом вирвався з нього. Під час окупації (1941–1943 рр.) викладав бухгалтерський облік у Києві, а згодом в Умані (1943–1944 рр.). Після визволення Умані долучився до лав радянської армії, брав участь у бойових діях (1945 рр.). Цей період, на нашу думку, був четвертим (найважчим) періодом у житті Сергія Микитовича.

«З 1 грудня 1945 року Сергій Микитович Рогаченко призначений старшим викладачем з дисципліни бухгалтерський облік у сільському господарстві на кафедрі організації соціалістичного сільського господарства та на курсах директорів машино-тракторних станцій і завідувачів районних земельних відділів» [5].

П'ятий період у житті Сергія Микитовича – 1945–1959 роки. Впродовж цього періоду він активно видав навчальні посібники, книги та статті. Зокрема, видано брошуру «Облік у колгоспах» (1950 р., 1951 р.), книжку «Первинний облік у колгоспі» (1953 р.), брошуру «Організація фінансового господарства, обліку і звітності в колгоспі» (1953 р.), книгу «План рахунків і вказівки про порядок ведення бухгалтерського обліку» (на українській та російській мовах, 1959 р.).

У 1958 році (у співавторстві) С. М. Рогаченко «розробив Новий план рахунків бухгалтерського обліку, який починаючи з 1 січня 1958 року був запроваджений у 1500 колгоспах, а з 1 січня 1960 року – у всіх колгоспах колишньої радянської України. У співавторстві він написав «Вказівки з ведення бухгалтерського обліку за Новим планом рахунків», навчальний посібник «Бухгалтерський облік в колгоспах» для сільськогосподарських технікумів бухгалтерського обліку, навчальний посібник «Бухгалтерський облік в сільськогосподарських підприємствах». Перебуває в друці підручник з бухгалтерського обліку» [6].

Шостим періодом життя С. М. Рогаченка вважаємо 1959–1979 роки, коли він був завідувачем кафедри, а потім активно займався своєю педагогічною та видавничою діяльністю.

Щодо видавничої діяльності зnanого науковця, то в цей період вийшли з друку такі праці: книга «План рахунків та Інструкція по веденню бухгалтерського обліку в колгоспі» (1960 р.); посібник для технікумів «Бухгалтерський облік в колгоспах» (1961 р.); такий самий посібник на російській мові (1962 р.); методична розробка «Сборник тем дипломних работ для студентов-заочников специальности «Бухгалтерский учет» 1965 р.), посібник «Экономика и организация производства в социалистических сельскохозяйственных предприятиях» (1966 р.), де Сергій Микитович підготував два розділи: 1) «Финансовое хозяйство колхозов и совхозов»; 2) «Основы бухгалтерського обліку в колхозах и совхозах»; посібник для технікумів «Бухгалтерський облік в сільськогосподарських підприємствах» (1968 р.); брошура «Экономическая

ефективність журнально-ордерної форми счетоводства» у серії брошур «Сборник «Новое в сельскохозяйственном учете» (1970 р.) та ін.

«В 1959 році у складі економічного факультету Української сільськогосподарської академії відкрито бухгалтерське відділення, що сприяло виокремленню з кафедри організації сільського господарства нової кафедри – кафедри бухгалтерського обліку, засновником якої став доцент Сергій Микитович Рогаченко» [2].

«Він доклав багато зусиль по формуванню викладацького складу, матеріально-технічної і методичної бази кафедри. Кафедра займалась актуальними для того часу проблемами обліково-економічної діяльності на селі, пов'язаними з реорганізацією машинно-тракторних станцій, запровадженням гарантованої грошової оплати праці, створенням реальних умов для впровадження господарського розрахунку. За активної участі С. М. Рогаченко було розроблено кращий варіант плану рахунків бухгалтерського обліку в колгоспах, який офіційно був ухвалений в Україні, а згодом був використаний як аналог рахункового плану для колгоспів усього колишнього Радянського союзу» [2].

Науковець С. М. Рогаченко дуже любив своїх студентів і був для них як батько бухгалтерського фаху та намагався зробити з них мудрих і виважених бухгалтерів сільськогосподарських підприємств. На одному із архівних фото С. М. Рогаченко зі своїми студентами.

Доцентка, кандидатка економічних наук О. Ф. Вербило зазначає (червень 1970 року): «Читання лекцій відповідно до вимог допомагає Сергію Микитовичу постійна творча наукова робота. Він автор 45 наукових праць, серед яких 3 монографії, навчальний посібник (у співавторстві) з бухгалтерського обліку для сільськогосподарських технікумів та інші посібники» [17]. С. М. Рогаченко (станом на вересень 1980 року) «опублікував наукових та навчально-методичних праць загальним обсягом майже 100 друкованих аркушів, а сумарна кількість перевищує 100 тисяч примірників» [15].

Основні праці доцента С. М. Рогаченка за 1935–1970 роки представлені у табл. 1.

Таблиця 1

Основні праці доцента С. М. Рогаченка за 1935–1970 роки

№ з/п	Назва та вид праці	Місце видання та назва видавництва	Рік видання	Кількість сторінок
1	2	3	4	5
1.	Організація обліку праці колгоспників під час збирання врожаю	Київ: «Союз-оргучет»	1935	?

продовження таблиці 1

2.	Облік у колгоспах: брошура	Київ: Держ. вид-во сільськогосподарської літератури УРСР	1950	46
3.	Облік у колгоспах: брошура	Київ: Держ. видавництво сільськогосподарської літератури	1951	67
4.	Первинний облік у колгоспі: книжечка	Київ: Держсільгоспвидав	1953	94
5.	Організація фінансового господарства, обліку і звітності в колгоспі: брошура	Центральне лекційне бюро Міністерства культури	1953	45
6.	План рахунків і вказівки про порядок ведення бухгалтерського обліку: книга (у співавторстві)	Київ: Міністерство сільського господарства УРСР	1959	?
7.	План счетов и инструкция по ведению бухгалтерского учета: книга (в соавторстве)	Київ: Вид-во Української Академії сільськогосподарських наук	1959	?
8.	План рахунків та інструкція по веденню бухгалтерського обліку в колгоспі: книга (у співавторстві)	Київ: Вид-во Української Академії сільськогосподарських наук	1960	?
9.	Бухгалтерський облік в колгоспах: посібник для технікумів (у співавторстві)	Київ: Держ. вид-во сільськогосподарської літератури УРСР	1961	?
10.	Бухгалтерский учет в колхозах: пособие для техникумов	Київ: Держсільгоспвидав	1962	?
11.	Сборник тем дипломных работ для студентов-заочников специальности «Бухгалтерский учет»: методическая разработка	москва: Всесоюзный сельскохозяйственный институт заочного образования	1965	?
12.	Экономика и организация производства в социалистических сельскохозяйственных предприятиях: пособие для техникумов (в соавторстве), в т. ч. главы, подготовленные автором: а) финансовое хозяйство колхозов и совхозов; б) основы бухгалтерского учета в колхозах и совхозах	москва: «Колос»	1966	?
13.	Бухгалтерський облік в сільськогосподарських підприємствах: посібник для технікумів (у співавторстві)	Київ: «Урожай»	1968	?

14.	Сборник «Новое в сельскохозяйственном учете». Экономическая эффективность журнально-ордерной формы счетоводства	москва: «Статистика»	1970	?
-----	---	----------------------	------	---

Джерело: розроблено авторами на основі: [18].

За активної участі доцента Сергія Микитовича Рогаченка у м. Києві опубліковані три важливі у 1960–1970-тих роках навчально-практичні посібники з бухгалтерського обліку в сільськогосподарських підприємствах України:

1. Бутко С. Д., Гурін М. І., Рогаченко С. М., Цейтлін М. Я. Бухгалтерський облік у колгоспах. Київ : Вид-во Держсільгоспвидав УРСР, 1961. 404 с.

2. Бутко С. Д., Гурін М. І., Рогаченко С. М., Цейтлін М. Я. Бухгалтерський облік в сільськогосподарських підприємствах. Київ : «Урожай», 1968. 424 с.

3. Рогаченко С. М., Гурін М. І., Цейтлін М. Я., Бутко С. Д. Бухгалтерський облік у сільськогосподарських підприємствах [Текст] : навч. посіб. 3-тє вид., переробл. і доповн. Київ : Вища школа, 1979. 391 с.

Докторка економічних наук, професорка і співавторка цієї статті Т. Є. Кучеренко стверджує таке: «Особливо хочу відзначити його роль у створенні навчальних посібників та методичних матеріалів, які стали важливими джерелами знань для багатьох поколінь студентів. Його видання, зокрема навчальний посібник «Бухгалтерський облік у сільськогосподарських підприємствах» (1968 р., 1979 р.), стали не лише еталоном, але й основою для подальших досліджень у цій галузі» [19].

Сергій Микитович Рогаченко був також автором праці «Методика викладання предмета «Бухгалтерський облік на сільськогосподарських підприємствах»» (1983 р.) [10].

С. М. Рогаченко – один з небагатьох українських науковців, хто отримав вчене звання доцента без диплома кандидата економічних наук. Це було визнання державою заслуг Сергія Микитовича перед обліковою наукою, педагогікою та практикою.

«17 червня 1961 року рішенням Вищої атестаційної комісії колишнього СРСР (протокол № 21) Сергій Микитович Рогаченко затверджений у вченому званні доцента кафедри бухгалтерського обліку і статистики Української сільськогосподарської академії, де працював до жовтня 1977 року» [5].

«Разом з доцентом Сергієм Микитовичем Рогаченком на кафедрі бухгалтерського обліку і статистики (згодом на кафедрі бухгалтерського обліку і фінансів у сільському господарстві) працювали «доцент Бобошко Борис Макарович, доцент Буленок Анатолій Павлович, доцентка Вербило Ольга Федорівна, старша викладачка Звонарьова Людмила Миколаївна, професор Кірейцев Григорій Герасимович, доцент Кононенко Іван Іванович, професор Малишев Ігор Володимирович, доцент Парасій Михайло Григорович, професор Сук Леонід Кіндратович, професорка Шатковська Людмила Станіславівна, доцент Ярмоленко Василь Петрович та інші. Старшим лаборантом кафедри впродовж декількох десятиріч була Рибка (з дому Дмитерко) Марія Миколаївна» [16, с. 151].

Сьомий (останній) період, на нашу думку, у житті Сергія Микитовича – 1977–1984 роки, коли він працював на посаді доцента кафедри економіки Уманського сільськогосподарського інституту, де читав лекції з бухгалтерського обліку (1977–1978 рр.); заснував та був першим завідувачем кафедри бухгалтерського обліку і статистики цього інституту (1978–1979 рр.), а потім активно співпрацював з цією кафедрою до останніх днів свого життя (1980–1984 рр.).

«З 1 листопада 1977 року до 1 жовтня 1978 року Сергій Микитович за запрошенням Уманського сільськогосподарського інституту працював на посаді доцента кафедри економіки з метою читання лекцій з бухгалтерського обліку. З 1 жовтня 1978 року до 20 жовтня 1979 року працював на посаді доцента та виконувача обов'язків завідувача кафедри бухгалтерського обліку Уманського сільськогосподарського інституту. 1 жовтня 1978 року вважається Днем народження кафедри обліку і оподаткування Уманського сільськогосподарського інституту (нині Уманського національного університету садівництва), а доцент Рогаченко Сергій Микитович – її першим завідувачем» [3].

Учена Т. Є. Кучеренко на початку своєї викладацької кар'єри вела практичні заняття з бухгалтерського обліку за Сергієм Микитовичем. Вона про це згадує так: «Маючи честь працювати з Сергієм Микитовичем Рогаченком, я можу з впевненістю сказати, що він був не лише висококваліфікованим науковцем та викладачем, а й надзвичайною людиною, чиї знання та професіоналізм справили величезний вплив на моє становлення як спеціаліста. Його глибоке розуміння економіки, зокрема бухгалтерського обліку в сільськогосподарських підприємствах, завжди вражало точністю і системністю підходів, що робило навчання цієї складної дисципліни доступним та зрозумілим» [19].

Доцент С. М. Рогаченко усе своє життя присвятив служінню професії бухгалтера і підготовці майбутніх фахівців у ЗВО України. Сергій Микитович заснував дві кафедри бухгалтерського обліку в Києві (1959 р.) та Умані (1978 р.), а також став будівничим облікової наукової школи в Українській сільськогосподарській академії. Завідувачем кафедри бухгалтерського обліку в цій академії науковець був лише два роки (1959–1961 рр.), а далі його замінив доцент (згодом професор), кандидат (з часом доктор) економічних наук Ігор Володимирович Малишев (1908–1979 рр.), який до цього 8 років працював на посаді декана обліково-економічного факультету Ростовського інституту народного господарства.

Під час дослідження біографії Сергія Микитовича в авторів цієї статті виникало логічне запитання, чому він так мало був завідувачем кафедри бухгалтерського обліку Української сільськогосподарської академії. На нашу думку, формальними причинами для його звільнення було те, що він не мав наукового ступеня кандидата наук, не був комуністом і досягнув уже пенсійного віку. Неформальною причиною для його звільнення було те, що він був дуже продуктивним науковцем, педагогом та практиком і це, напевно, викликало заздрість та незадоволення з боку його конкурентів як у середині закладу вищої освіти, так і поза її межами. Проте це лише наші припущення, бо конкретних підтверджень цього факту немає.

Професорка Т. Є. Кучеренко зазначає: «Сергій Микитович Рогаченко був не лише відмінним науковцем, а й людиною, яка надихала на нові досягнення, допомагала

розвиватися і відкривала перед нами нові горизонти у професійній діяльності. Його підтримка, доброзичливість та глибоке бажання поділитися своїм досвідом залишили в моєму серці лише найкращі спогади» [19].

Доцент С. М. Рогаченко не лише мав бездоганні наукові здобутки, а й був чудовим педагогом. Його лекції поєднували теоретичні аспекти з практичними рекомендаціями, що дало змогу студентам не лише отримувати необхідні знання, а й розуміти, як їх застосовувати в реальному житті. Водночас він завжди знаходив час для консультацій та допомоги студентам, активно залучаючи їх до наукової роботи.

«Дружина Сергія Микитовича Рогаченка Євгенія Михайлівна (з дому Калиновська) народилась у 1907 році. В 1944–1945 роках працювала головним бухгалтером Уманського сільськогосподарського інституту та одночасно була викладачем бухгалтерського обліку цього інституту (на кафедрі економіки та організації сільського господарства)» [6].

Авторам цієї публікації вдалось знайти (завдяки близькій родичці Рогаченків Оксані Горбуновій. Велика дяка пані Оксані за це!) світлини з родинного архіву, детальний список наукових праць [18], інформацію про близьку родину, зокрема прямого нащадка С. М. Рогаченка – його сина Юрія Сергійовича. Судячи зі всього, він закінчив ветеринарний факультет Київського сільськогосподарського інституту, а після його закінчення працював ветеринарним лікарем.

Місце спільного поховання Сергія Микитовича Рогаченка (16.10.1900 р. – 23.07.1983 р., доцента Української сільськогосподарської академії), його дружини – Калиновської (Рогаченко) Євгенії Михайлівни (06.01.1907 р. – 11.08.1986 р., педагогині), сина Юрія Сергійовича Рогаченка (30.05.1931 р. – 11.02.1982 р., ветеринарного лікаря) та племінниці Сергія Микитовича Марченко Катерини Романівни (07.12.1919 – 11.10.2011 р.) на Байковому цвинтарі у м. Києві.

Доброю згадкою про доцента С. М. Рогаченка є його улюблений сад біля його колишньої приватної оселі у Голосіївському районі м. Києва. Цей сад і досі щорічно дає гарний урожай.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Висвітлено біографію та охарактеризовано практичну, наукову й викладацьку діяльність доцента Сергія Микитовича Рогаченка за основними періодами його життя; визначено роль вченого-обліковця у заснуванні кафедри бухгалтерського обліку та розбудові облікової наукової школи Української сільськогосподарської академії (нині НУБіП України); встановлено коло однодумців і послідовників С. М. Рогаченка, які працювали або досі працюють на кафедрі обліку та оподаткування і роблять значний внесок у розвиток названої вище облікової наукової школи; зазначено відомих випускників цієї кафедри, які успішно нині працюють у різних облікових наукових школах України.

Періодизація розвитку національної історії бухгалтерського обліку безпосередньо пов'язана із науковою і практичною діяльністю науковців, які стояли біля джерел створення облікових наукових шкіл, а відповідно, і кафедр бухгалтерського обліку в ЗВО. Виокремлення методу, методології, методики і практики бухгалтерського обліку взято за основу теорії науки бухгалтерського обліку, генезис якої в конкретних умовах соціально-економічного розвитку формує тенденції подальшого дослідження в контексті облікових наукових шкіл та провідних вчених-обліковців.

Література

1. Історія університету. Етапи становлення НУБіП України. 125 років НУБіП України «Погляд крізь роки». URL: <https://nubip.edu.ua/about/history>.
2. Історія кафедри обліку та оподаткування НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/12374/1>.
3. Історія розвитку кафедри обліку і оподаткування Уманського національного університету садівництва. URL: <https://oblik.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/istoriya-rozvitku-kafedri.html>.
4. Історія, сьогодення та перспективи Уманського національного університету садівництва (1844–2014); за ред. О. О. Непочатенко. Умань : Редакційно-видавничий відділ УНУС, 2014. 268 с. URL: [https://www.udau.edu.ua/assets/files/zbirniki/unews/Litopis-UNUS-\(170-rokiv\).pdf](https://www.udau.edu.ua/assets/files/zbirniki/unews/Litopis-UNUS-(170-rokiv).pdf).
5. Автобіографія Рогаченка Сергія Микитовича. Написана ним особисто 20 жовтня 1977 р. 4 с. Фотокопії з архіву Уманського НУС.
6. Особовий листок з обліку кадрів. Рогаченко Сергій Микитович. Написана ним особисто 20 жовтня 1977 р. 4 с. Фотокопії з архіву Уманського НУС.
7. Кишценці – село у Маньківській селищній громаді Уманського району Черкаської області. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Кишценці>.
8. Свідчення Марченко (внучка Микити Рогаченка) Катерини Романівни, 1919 р. н. Голод пережила у с. Кишценці Маньківського р-ну Київської (нині Черкаська) обл. Пам'ять народу: геноцид в Україні голодом 1932–1933 років. Свідчення : у 2-х кн. Книга друга. Упоряд.: О. Веселова, О. Ніколев, відпов. редактор В. Смолій. Київ : ВД «Калита», 2009. С. 7–16.
9. Чалий А. А. Погляд у минуле і майбутнє. Спогади. До 65-річчя економічного факультету НУБіП України. 11 жовтня 2016 р. URL: <https://nubip.edu.ua/node/25375>.
10. Сергій Микитович Рогаченко. Бутинець Ф. Ф. *Історія бухгалтерського обліку* : навч. посіб. : в 2-х ч. Ч. II. 2-е вид., доповн. і перероб. Житомир : Приватне підприємство «Рута», 2001. С. 234.
11. Дерій В. А. Облікові наукові школи : навч. посіб. Тернопіль : ЗУНУ, 2021. 123 с. URL: <http://dspace.wunu.edu.ua/handle/316497/47673>.
12. Калюга Є. В., Кузик Н. П. Досягнення кафедри обліку та оподаткування в історичній перспективі (присвячується 120-річчю заснування Національного університету біоресурсів і природокористування України). *Науковий вісник Національного університету біоресурсів і природокористування України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес*. 2018. Вип. 284. С. 153–165. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_econ_2018_284_19.
13. Кафедра обліку та оподаткування НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/12374>.
14. Видатні випускники кафедри обліку та оподаткування НУБіП України. URL: <https://nubip.edu.ua/node/12478>.
15. Кірейцев Г. Г. Вчений, педагог, людина (до 80-річчя з Дня народження Сергія Микитовича Рогаченка). *За сільськогосподарські кадри: газета ректорату*

-
- та профкому Української сільськогосподарської академії*. 1980. № 30 (1280). 14 жовт. С. 3.
16. Сук Л. К. Розвиток бухгалтерського обліку в сільському господарстві. *Бухгалтерський облік, оподаткування та контроль в умовах міжнародної економічної інтеграції* : зб. тез доповідей всеукр. наук.-практ. конф. (10 жовт. 2019 р.); відп. ред. Є. В. Калюга. Київ : НУБіП України, 2019. С. 148–152.
 17. Вербило О. Ф. Сіяти добро. *За сільськогосподарські кадри: газета ректорату та профкому Української сільськогосподарської академії*. 1970. 30 черв. С. 4.
 18. Список друкованих праць Рогаченка С. М. за 1935–1970 рр. 7 с. Фотокопії з архіву родички вченого Оксани Горбунової.
 19. Спогади докторки економічних наук, професорки кафедри обліку і оподаткування Уманського національного університету садівництва Кучеренко Т. Є. про співпрацю з доцентом Рогаченком С. М. Аудіозапис спогадів. 2025.

References

1. Istoriiia universytetu. Etapy stanovlennia NUBiP Ukrainy (2023). 125 rokiv NUBiP Ukrainy «Pohliad kriz roky» [History of the university. Stages of formation of NUBiP of Ukraine. 125 years of NUBiP of Ukraine “View through the years”]. Retrieved from <https://nubip.edu.ua/about/history>. [in Ukrainian].
2. Istoriiia kafedry obliku ta opodatkuвання NUBiP Ukrainy [History of the accounting and taxation department of NUBiP of Ukraine]. Retrieved from <https://nubip.edu.ua/node/12374/1>. [in Ukrainian].
3. Istoriiia rozvytku kafedry obliku i opodatkuвання Umanskoho natsionalnoho universytetu sadivnytstva [History of the Department of Accounting and Taxation of the Uman National University of Horticulture]. Retrieved from <https://oblik.udau.edu.ua/ua/pro-kafedru/istoriya-rozvitku-kafedri.html>. [in Ukrainian].
4. Istoriiia, sohodennia ta perspektvy Umanskoho natsionalnoho universytetu sadivnytstva (1844–2014) (2014); za red. O. O. Nepochatenko [History, present and prospects of the Uman National University of Horticulture (1844–2014); for editor O. O. Nepochatenko]. Uman: Redaktsiino-vydavnychi viddil UNUH – Uman: Editorial and Publishing Department of UNUS, 2014. 268 p. Retrieved from [https://www.udau.edu.ua/assets/files/zbirniki/unews/Litopis-UNUS-\(170-rokiv\).pdf](https://www.udau.edu.ua/assets/files/zbirniki/unews/Litopis-UNUS-(170-rokiv).pdf). [in Ukrainian].
5. Avtobiohrafiiia Rohachenka Serhiia Mykytovycha (1977). Napysana nym osobysto 20 zhovtnia 1977 r. 4 p. Fotokopii z arkhivu Umanskoho NUS [Autobiography of Serhii Mykytovych Rohachenko. Written by him personally on October 20, 1977. 4 p. Photocopies from the archive of the Uman National University of Horticulture]. [in Ukrainian].
6. Osobovyi lystok z obliku kadriv. Rohachenko Serhii Mykytovych (1977). Napysana nym osobysto 20 zhovtnia 1977 r. 4 p. Fotokopii z arkhivu Umanskoho NUS [Personnel record sheet. Serhii Mykytovych Rohachenko. Written by him personally on October 20, 1977. 4 p. Photocopies from the archive of the Uman National University of Horticulture]. [in Ukrainian].

7. Kyshchentsi – село u Mankivskii selyshchnii hromadi Umanskoho raionu Cherkaskoi oblasti [Kyshchentsi is a village in the Mankiv settlement community of the Uman district of the Cherkasy region]. Retrieved from <https://uk.wikipedia.org/wiki/Kyshchentsi>. [in Ukrainian].
8. Svidchennia Marchenko (vnuchka Mykyty Rohachenka) Kateryny Romanivny, 1919 r. n. Holod perezhyla u s. Kyshchentsi Mankivskoho r-nu Kyivskoi (nyni Cherkaska) obl. V kn.: *Pamiat narodu: henotsyd v Ukraini holodom 1932-1933 rokiv. Svidchennia (2009). U 2-kh knyhakh. Knyha druha. Uporiadnyky: O. Veselova, O. Nikoliev, vidpovidalnyi redaktor V. Smolii* [Testimony of Marchenko (granddaughter of Mykyta Rohachenko) and Kateryna Romanivna, 1919. n. She survived the famine in the village. Kyshchentsi, Mankiv district, Kyiv (now Cherkasy) region. In the book: Memory of the people: Genocide in Ukraine by the famine of 1932-1933. Testimony. In 2 books. Book two. Compilers: O. Veselova, O. Nikolaev, editor-in-chief V. Smolii]. Kyiv: VD «Kalyta» – Kyiv: “Kalyta” Publishing House LLC, 2009. P. 7-16. [in Ukrainian].
9. Chalyi, A. A. (2016). Pohliad u mynule i maibutnie. Spohady. Do 65-richchia ekonomichnoho fakultetu NUBiP Ukrainy. 11 zhovtnia 2016 r. [A look into the past and the future. Memoirs. To the 65th anniversary of the Faculty of Economics of NUBiP of Ukraine. October 11, 2016]. Retrieved from <https://nubip.edu.ua/node/25375>. [in Ukrainian].
10. Serhii Mykytovych Rohachenko (2001). V kn.: Butynets F. F. V kn.: Istorii bukhhalterskoho obliku: navch. posib.: v 2-kh chast. Ch. II. 2-e vyd., dopovn. i pererob. [In the book: F. F. Butynets. History of accounting: education. manual: in 2 parts. Ch. II. 2nd ed., supplement. and processing]. Zhytomyr: Приватне підприємство «Ruta» – Zhytomyr: Private enterprise “Ruta”. P. 234. [in Ukrainian].
11. Derii, V. A. (2021). Oblikovi naukovi shkoly: navch. posib. [Accounting scientific schools: teaching. manual]. Ternopil: ZUNU – Ternopil: WUNU. 123 p. Retrieved from <http://dSPACE.wunu.edu.ua/handle/316497/47673>. [in Ukrainian].
12. Kaliuha, Ye. V., Kuzyk, N. P. (2018). Dosiahnennia kafedry obliku ta opodatkuvannia v istorychnii perspektyvi (prysviachuetsia 120-richchiu zasnuvannia Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy) [Achievements of the department of accounting and taxation in a historical perspective (dedicated to the 120th anniversary of the founding of the National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine)]. *Naukovyi visnyk Natsionalnoho universytetu bioresursiv i pryrodokorystuvannia Ukrainy. Serii: Ekonomika, ahraryi menedzhment, biznes – Scientific Bulletin of the National University of Bioresources and Nature Management of Ukraine. Series: Economics, agricultural management, business*, 284, 153-165. Retrieved from http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvnau_econ_2018_284_19. [in Ukrainian].
13. Kafedra obliku ta opodatkuvannia NUBiP Ukrainy [Department of Accounting and Taxation of NUBiP of Ukraine]. Retrieved from <https://nubip.edu.ua/node/12374>. [in Ukrainian].

-
14. Vydatni vypusknky kafedry obliku ta opodatkuвання NUBiP Ukrainy [Outstanding graduates of the department of accounting and taxation of NUBiP of Ukraine]. Retrieved from <https://nubip.edu.ua/node/12478>. [in Ukrainian].
 15. Kireitsev, H. H. (1980). Vchenyi, pedahoh, liudyna (do 80-richchiaz Dnia narodzhennia Serhiia Mykytovycha Rohachenka) [Scientist, teacher, person (to the 80th anniversary of Serhiy Mykytovych Rohachenko's birthday)]. *Za silskohospodarski kadry: hazeta rektoratu ta profkomu Ukrainskoi silskohospodarskoi akademii – On the agricultural staff: the newspaper of the rectorate and trade union committee of the Ukrainian Agricultural Academy*. No. 30 (1280). 14 zhovtnia – 14 october. P. 3. [in Ukrainian].
 16. Suk, L. K. (2019). Rozvytok bukhhalterskoho obliku v silskomu hospodarstvi. *Bukhhalterskyi oblik, opodatkuвання ta kontrol v umovakh mizhnarodnoi ekonomichnoi intehtatsii: zb. tez dopovidei vseukr. nauk.-prakt. konf. (10 zhovtnia 2019 r.); vidp. red. Ye. V. Kaliuha* [Development of accounting in agriculture. Accounting, taxation and control in the conditions of international economic integration: coll. abstracts of reports of the All-Ukrainian science and practice conference (October 10, 2019); issue view. so V. Kalyuga]. K.: NUBiP Ukrainy, 148-152. [in Ukrainian].
 17. Verbylo, O. F. (1970). Siaty dobro [Sow goodness]. *Za silskohospodarski kadry: hazeta rektoratu ta profkomu Ukrainskoi silskohospodarskoi akademii*. 30 chervniia – On the agricultural staff: the newspaper of the rectorate and trade union committee of the Ukrainian Agricultural Academy. June 30. P. 4. [in Ukrainian].
 18. Spysok drukovanykh prats Rohachenka S. M. za 1935-1970 rr. (1971). 7 p. Fotokopii z arkhivu rodychky vchenoho Oksany Horbunovoi [List of printed works of Rohachenko S. M. for 1935-1970. 7 Photocopies from the archive of the scientist Oksana Gorbunova's family]. [in Ukrainian].
 19. Spohady doktorky ekonomichnykh nauk, profesorky kafedry obliku i opodatkuвання Umanskoho natsionalnoho universytetu sadivnytstva Kucherenko T. E. pro spivpratsiu z dotsentom Rohachenkom S. M. (2025). Audiozapys spohadiv. 2025 [Memories of Doctor of Economic Sciences, Professor of the Department of Accounting and Taxation of the Uman National University of Horticulture Kucherenko T. E. on cooperation with associate professor Rohachenko S. M. Audio recording of memories. 2025 year]. [in Ukrainian].

Статтю отримано 8 січня 2025 р.
Article received January 8, 2025.